



Notat

Til: Bibliotekstyret
Fra: Bibliotekdirektøren

Sakstype: Orienteringssak
Møtedato: 8. september 2022
Notatdato: 1. september 2022
Saksansvarlig: Randi Halveg Iversby
Saksbehandler: Karin Ytterlid, Randi Halveg Iversby

Strategi for åpen tilgang ved UiO

Strategi for åpen tilgang

Åpen tilgang til forskningspublikasjoner har lenge vært en målsetting i Norge. Regjeringen har innført nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til fagfellevurderte artikler, der finansierer, institusjoner og forskningsmiljøer oppfordres til å samarbeide internasjonalt for å realisere dette. Forskningsrådet har, sammen med flere forskningsfinansierer, sluttet seg til Plan S som et internasjonalt initiativ for full og umiddelbar åpen tilgang til fagfellevurderte publikasjoner.

Et arbeid i flere faser

Arbeidsgruppe for åpen tilgang ble nedsatt av daværende viserektor Åse Gornitzka våren 2020. Et av mandatpunktene er å utarbeide forslag til en overordnet UiO-strategi for åpen tilgang og publisering. Arbeidsgruppen er ledet av forskningsdekan Mathilde Skoie (HF). Øvrige medlemmer er Tore Nilssen (SV), Jens Petter Berg (MED), Bjørn Jamtveit (MN) og Margaret Fotland (FIADM). UB er ansvarlig for saksområdet og sekretariat for arbeidsgruppen, og deltar med Randi Halveg Iversby, Karin Ytterlid, Eystein Gullbekk og Stine Marie Barsjø. Arbeidsgruppen leverte i mars 2021 rapporten [UiO: Open Access. Statusrapport 2021, som danner kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med strategien](#).

UiOs strategi for åpen tilgang framhever at *kunnskap av høy kvalitet må være synlig og tilgjengelig for å være virksom i samfunnsliv, arbeidsliv, i utdanning og i forskning*. Strategien bygger på forskersamfunnets krav til kvalitetssikring, akademisk frihet og forskningsintegritet. UiOs strategiske hovedmål er å sikre disse verdiene i den videre utviklingen av åpen publisering og åpen tilgang til forskningsresultater.

Strategien for åpen tilgang løfter fram fire ambisjoner:

- å bidra til åpen tilgang til vitenskapelige arbeider i publiseringskanaler av høy kvalitet
- å sikre at forskerne på enkelt vis kan publisere åpent i synlige publiseringskanaler
- å sikre bærekraftig finansiering og rammebetingelser for åpen publisering



- å være pådriver for etablering, videreutvikling og drift av effektiv og hensiktsmessig infrastruktur knyttet til åpen publisering, tilgjengeliggjøring og lagring.

Strategien velger av hensyn til forskernes behov foreløpig å gå videre langs flere etablerte publiseringsspor (gull, diamant, grønn og hybrid). Flere av modellene er utfordrende, men UiO bør bevisst forholde seg til disse ut fra krav til kvalitet, synlighet og bærekraft og særlig jobbe for diamant (ikke minst internasjonalt) og grønne løsninger.

Videre arbeid

Med dette har vi en overordnet strategi for UiOs videre arbeid med åpen tilgang. Neste fase i arbeidet blir å utarbeide og synliggjøre konkrete retningslinjer/policy rettet mot den enkelte forsker. Videre vil UiO vurdere en institusjonell rettighetsstrategi for UiO, og hvilke implikasjoner en slik strategi vil ha. En institusjonell rettighetsstrategi skal sikre at forskerne fritt kan velge publiseringskanal og oppfylle kravene til åpen tilgang gjennom egenarkivering (det grønne sporet) uavhengig av hvem som har finansiert forskningen, forlagenes krav til sperrefrist og lisensvalg, og tilgjengelige publiseringsavtaler og finansiering.

Strategi for åpen tilgang legges fram for Universitetsstyret 6. september.

Med dette orienteres også Bibliotekstyret om strategien og arbeidet for åpen tilgang.

Vedlegg:

Strategi for åpen tilgang.